

Tekst ujednoczony wystąpienia pokontrolnego z dnia 18 kwietnia 2012 r.

**Pani
Anna Tomczyk
Główny Inspektor Pracy**

Na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli skontrolowała Państwową Inspekcję Pracy (zwaną dalej „PIP”) w zakresie wykonania w 2011 r. budżetu państwa w części 12 – Państwowa Inspekcja Pracy.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym w dniu 11 kwietnia 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Pani Minister niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie w 2011 r. budżetu państwa w części 12 – Państwowa Inspekcja Pracy.

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie planu dochodów PIP w 2011 r.

W 2011 r. PIP zrealizowała dochody w wysokości 5.588,9 tys. zł, przekraczając o 3.034,0 tys. zł (45,7%) kwotę zaplanowaną w ustawie budżetowej z dnia 20 stycznia 2011 r.² W strukturze zrealizowanych dochodów największy udział miały dochody w § 0580 *Grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych*. PIP zaplanowała uzyskanie dochodów w tym paragrafie w kwocie 1.757,0 tys. zł, natomiast wykonała w kwocie 3.914,4 tys. zł, tj. o 122,8% więcej. Było to związane z wprowadzeniem w 2010 r. nowego sposobu postępowania PIP przy realizacji zadania wynikającego z wdrożenia w Polsce ustawy o transporcie

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82

² Dz. U. Nr 29, poz. 150

drogowym³, polegającego na kontroli przestrzegania przepisów w zakresie czasu jazdy i czasu postoju, obowiązkowych przerw i czasu pracy kierowców oraz rozstrzygnięć wewnętrznych w sprawie procedur postępowania przy realizacji tego zadania, co spowodowało, że przy planowaniu budżetu na 2011 r. PIP nie posiadała jeszcze wystarczających informacji dla właściwego oszacowania wysokości z tego tytułu. W czasie składania projektu budżetu na 2011 rok, tj. w sierpniu 2010 r. PIP przyjęła podwojoną kwotę dochodów osiągniętych w pierwszym półroczu 2010 roku.

Dochody budżetu państwa zrealizowane w Głównym Inspektoracie Pracy (zwanym dalej „GIP”) w 2011 r. wyniosły 86,5 tys. zł i były niższe o 4,5 tys. zł (4,9%) od kwoty zaplanowanej na podstawie ustawy budżetowej oraz niższe o 783,2 tys. zł (90,1%) od wykonania w roku poprzednim. Planu dochodu nie wykonano w § 0690 *Wpływy z różnych opłat* (63,3%), w § 0750 *Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych SP, jst lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze*, (13,5%), § 0750 *Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych* (0%).

2. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie wydatków PIP w 2011 r.

W 2011 r. wydatki PIP zostały zrealizowane w wysokości 270.020,3 tys. zł, co stanowiło 98,4% wydatków zaplanowanych w ustawie budżetowej. Wydatki te były wyższe od zrealizowanych w 2010 roku o 7.290,9 tys. zł, tj. o 2,7%. Zmiany w planie wydatków, dokonane na podstawie wewnętrznych decyzji dysponenta części budżetowej, wprowadzono z zachowaniem zasad określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴. Niewykorzystane środki, powyżej ustalonego przez Ministra Finansów limitu, były przekazywane na właściwy rachunek budżetu państwa.

W roku objętym kontrolą PIP przekroczyła plan wydatków w rozdziale 75195, § 4170 *Wynagrodzenia bezosobowe* o kwotę 278,0 zł⁵. Przyczyną tego było przeoczenie konieczności zapłaty składki na ubezpieczenie społeczne pracownika od umowy o dzieło.

W strukturze zrealizowanych wydatków największą grupę stanowiły wydatki bieżące, zrealizowane w wysokości 261.027,5 tys. zł, w czym największą pozycję stanowiły wydatki z tytułu wynagrodzeń osobowych w wysokości 171.668,5 tys. zł tj. 63,6% wydatków ogółem. Świadczenia na rzecz osób fizycznych zostały zrealizowane w wysokości 1.531,2 tys. zł, wydatki majątkowe w wysokości 7.397,3 tys. zł, a na finansowanie projektów z udziałem Unii Europejskiej w wysokości 64,3 tys. zł.

W 2011 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w PIP wyniosło 5.821,72 zł. W porównaniu z rokiem 2010 było ono niższe o 47,13 zł. Przeciętne zatrudnienie w PIP (w przeliczeniu na pełne etaty) wyniosło 2.640 osób i w porównaniu do 2010 r. było wyższe o 59 osób, tj. o 2%. Zwiększenie zatrudnienia związane było z nowelizacją ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy, zgodnie z którą od dnia 1 stycznia 2011 r. nastąpiła zmiana

³ Dz. U. z 2007 r. Nr 125, poz. 874 ze zm.

⁴ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

⁵ Plan – 79,03 tys. zł, wykonanie 79,31 tys. zł

formy organizacyjnej Ośrodka Szkolenia PIP im. Prof. Jana Rosnera we Wrocławiu, który stał się jednostką organizacyjną PIP, a jego pracownicy zostali zatrudnieni w PIP. Konsekwencją tego był wzrost wydatków na uposażenia osobowe pracowników PIP, które wyniosły 171.638,0 tys. zł i były wyższe od wydatków na ten cel w 2010 r. o 2.243,8 tys. zł, tj. o 1,3%. Nie spowodowało to jednak przekroczenia wydatków PIP na wynagrodzenia ogółem, które zostały zrealizowane w kwocie niższej od zaplanowanej w ustawie budżetowej o 1.4 tys. zł. W 2011 r. wynagrodzenie osób objętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń zostało ustalone na poziomie przysługującym tym osobom w grudniu 2008 r.

Wydatki zrealizowane przez GIP w 2011 r. wyniosły 34.042,3 tys. zł i były niższe od kwoty zaplanowanej na podstawie ustawy budżetowej o 15.788,5 tys. zł (31,7%) oraz od planu po zmianach o 3.973,3 tys. zł (11,7%). Wydatki te były niższe o 1.431,8 tys. zł (4,2%) od wykonania w roku poprzednim. Powodem niewykonania planu wydatków GIP była konieczność unieważnienia przetargu na budowę wortalu i systemu poczty elektronicznej PIP. Wydatki majątkowe w 2011 roku zrealizowano tylko w 58,8%.

W 2011 r. w GIP przeprowadzono 53 postępowania o udzielenie zamówień publicznych (48 postępowań w trybie przetargu nieograniczonego, po dwa postępowania w trybie zapytania o cenę i w trybie przetargu ograniczonego oraz jedno postępowanie w trybie zamówienia z wolnej ręki), w wyniku których podpisano umowy na roboty, dostawy i usługi na łączną kwotę 8.658,7 tys. zł (netto). Szczegółowe badanie dwóch postępowań o łącznej wartości 783,7 tys. zł (netto) nie wykazało nieprawidłowości.

W 2011 r. w GIP znajdowało się 11 odbiorników telewizyjnych i 36 odbiorników radiowych, w tym siedem samochodowych odbiorników radiowych. Opłaty abonamentowe zapłacono w dniu 11 stycznia 2011 r. w kwocie 3.351,75 zł, zgodnie ze stawkami określonymi w rozporządzeniu Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 6 maja 2011 r. w sprawie wysokości opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych oraz zniżek za ich uiszczanie z góry za okres dłuższy niż jeden miesiąc w 2011 r.⁶ Kontrola wykazała, że w 2011 r. GIP nie uiszczył opłaty abonamentowej za jeden posiadany odbiornik telewizyjny, co było niezgodne z obowiązkiem wynikającym z ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych⁷. Wprawdzie Pani Minister podała w wyjaśnieniach, że telewizor ten pełni jedynie funkcję monitora, lecz ze względu na fakt, że urządzenie to było w stanie umożliwiającym natychmiastowy odbiór programu, a co za tym idzie - zgodnie z art. 2 ust 2 ustawy o opłatach abonamentowych – domniemywa się, że było używane, zdaniem NIK podlega obowiązkowi uiszczania opłaty abonamentowej.

3. Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie wiarygodność ksiąg rachunkowych GIP w zakresie ewidencji dochodów i wydatków, stanowiącej podstawę do sporządzania sprawozdań bieżących i rocznych, a także w zakresie skuteczności funkcjonowania systemu księgowości i kontroli finansowej oraz poprawności formalnej dowodów księgowych. Opinia ta wynika z bezpośredniego badania próby 97 dowodów księgowych o łącznej wartości 11.299 tys. zł, wybranych metodą monetarną ze zbioru zapisów księgowych o łącznej wartości

⁶ Dz. U. Nr 86, poz. 558

13.888 tys. zł oraz z badania analitycznego ksiąg i badania systemu księgowości i kontroli finansowej. W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości mających wpływ na sprawozdawczość bieżącą i roczną. Badanie próby w zakresie poprawności formalnej dowodów, ich kontroli bieżącej i dekretacji (badanie zgodności) nie wykazało nieprawidłowości. Badanie wiarygodności zapisów księgowych, tj. prawidłowości ich ujęcia w ewidencji księgowej wykazało, że zostały one ujęte we właściwej wartości i w okresie sprawozdawczym oraz ze wskazaniem odpowiednich kont syntetycznych, a także we właściwych okresach sprawozdawczych.

Podczas analizy dowodów księgowych stwierdzono trzy przypadki, na łączną kwotę 22.319,68 zł, w których dokonano wymazywania i poprawek niezgodnie z art. 22 ust. 1 i 3 ustawy o rachunkowości⁸. Stwierdzono też dwa przypadki, na łączną kwotę 4.146,83 zł, niewskazania miesiąca zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych, wbrew wymogom określonym w art. 21 ust. 1 pkt 6 tej ustawy. Dowody te zostały jednak prawidłowo zakwalifikowane, w związku z tym stwierdzone nieprawidłowości nie miały wpływu na wiarygodność ksiąg rachunkowych GIP.

4. Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez PIP łączne sprawozdania budżetowe za 2011 r.⁹ Kontrola wykazała, że sprawozdania te przekazują prawdziwy i rzetelny obraz dochodów, wydatków, należności i zobowiązań na koniec 2011 r. Analiza poprawności ujęcia danych (poszczególnych działów, rozdziałów i paragrafów) w sprawozdaniach wykazała, że suma danych zawartych w sprawozdaniach jednostkowych sporządzonych przez jednostki podległe odpowiadała danym wykazanym w sprawozdaniach łącznych sporządzonych przez PIP.

Wymienione wyżej sprawozdania zostały przekazane przez PIP do Ministerstwa Finansów oraz do Centralnego Ośrodka Informatyki Statystycznej – Zakład w Radomiu terminowo i zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 42 do rozporządzenia MF z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹⁰ oraz w załączniku nr 6 do rozporządzenia MF z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych¹¹.

Dane z ksiąg rachunkowych GIP zostały prawidłowo przeniesione do sprawozdań Głównego Inspektoratu Pracy, jako dysponenta III stopnia, a podane w sprawozdaniach wielkości odpowiadały zapisom w ewidencji księgowej.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

⁷ Dz. U. Nr 85, poz. 728 ze zm.

⁸ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

⁹ Rb-23 – o stanie środków na rachunkach bankowych, Rb-27 – z wykonania planu dochodów budżetowych, Rb-28 – z wykonania planu wydatków budżetu państwa, Rb-28 Programy – z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE, Rb-70 – o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, oraz Rb-Z – o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń i Rb-N – o stanie należności

¹⁰ Dz. U. Nr 20, poz. 103

¹¹ Dz. U. Nr 43, poz. 247

- 1) dokonanie zaległych opłat abonamentowych za jeden posiadany odbiornik telewizyjny wraz z należnymi odsetkami jak dla zaległości podatkowych oraz bieżące uiszczanie opłat abonamentowych za wszystkie posiadane odbiorniki telewizyjne;
- 2) dokonywanie poprawek w dowodach księgowych, zgodnie z art. 22 ust. 3 ustawy o rachunkowości oraz kwalifikowanie dowodów księgowych zgodnie z art.21 ust 1 pkt 6.

Na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, proszę Panią Minister o przedstawienie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 *ustawy o NIK*, przysługuje Pani Minister prawo zgłoszenia na piśmie, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, od dnia otrzymania ostatecznej uchwały Kolegium Najwyższej Izby Kontroli.